

Trommelen richting politiek Den Haag

Er moet meer leven komen in de hofjes-brouwerij. Die mening is een aantal Haarlemse regenten toegedaan. De besturen moeten plaatselijk gaan trommelen zodat het in Den Haag hoorbaar is. De verhuurderbelasting hangt als een molensteen om de nek van de Hofjes.

Eind november 2013 is er in Haarlem een brainstormvergadering belegd. De Haarlemse Hofjes gaan zogezegd de stadsgrenzen over. Want er moet iets gebeuren, vindt Iesje Vermeulen, voorzitter van de samenwerkende hofjes. Naast drie Haarlemse regenten zijn er regenten uit Leiden (2), Amsterdam (1) en Den Haag (1).

Het verhaal moet via de plaatselijke politici naar hun landelijke collega's in Den Haag, vindt initiatiefnemer Job Thöne. Kees Wagenaar van het Haagse Hofje van Nieuwkoop: 'We worden over één kam geschoren met wooncorporaties. Maar we hebben geen nieuwbouw, we beheren monumenten.'

Andere meer PR-achtige

> Landelijk overleg in de regentenkamer van Hofje van Bakenes

voorstellen gaan over tafel. Zou het niet een goed idee zijn om iemand van het Konink-

lijk Huis te vragen als beschermheer of -vrouw? Of kunnen we niet op de muren van het Hofje van Nieuwkoop een spandoek hangen met 'Luidt de noodklok voor de hofjes?' Daar fietsen dagelijks nogal wat Tweede Kamerleden langs...

Iesje Vermeulen: 'Door de verhuurderbelasting moeten hofjes bezuinigen op onderhoud, en dat is juist onze kerntaak. Wij zorgen behalve voor een goed woon- en leefklimaat ook voor een stukje markante historie van een stad. Hofjes zijn toeristische trekpleisters. Het moet gaan gonzen in Den Haag.'

Boek over Lutherse hofje

In september zal ter gelegenheid van het 400-jarig bestaan een boek over het Lutherse hofje verschijnen. Van redactielid en Haarlemmer Arno Fafié kwam eind oktober 2014 een boek over een Amsterdams hofje uit.

> Arno Fafié, kenner van Lutherse hofjes en de Lutherse kerkgeschiedenis

Fafié maakt deel uit van een driekoppige redactie met daarin ook

Lieuwe Zoodma, regent van het Lutherse hofje en directeur van het Noord-Hollands Archief, die het deel over het hofje voor zijn rekening zal nemen. Bijzonder van het Lutherse hofje is dat vier huisjes tegelijk

met de ernaast gelegen Lutherse kerk zijn opgetrokken. Die aan de overkant zijn pas jaren later gebouwd. Op pagina 2 meer over Arno Fafié en zijn Amsterdamse hofjesboek(en).

Het water staat de regenten tot aan de lippen. Nog niet vanwege een zeespiegelstijging als gevolg van het smelten van ijskappen, maar dankzij een overheid die naarstig op zoek is naar geld. Een overheid die hofjes over één kam scheert met wooncorporaties en zo voorbijgaat aan het sociale en monumentale karakter. Regenten staan op de politieke barricades in Haarlem en Den Haag om het tij te keren en regelgeving op het gebied van verhuurderheffing en warmtewet te veranderen. Ja, de hofjes worden

bedreigd. Enige soepelheid ten opzichte van historisch erfgoed zou in 2015, het Jaar van de Hofjes, toch wel zo aardig zijn. Overigens, veel valt er niet te halen bij de meeste hofjes. Onderhoud is zo duur dat entreegeld bij bezoek niet meer ver weg lijkt. Helemaal nog niet zo'n gek idee, een hofjesportier.

Willem Brand

Meeschrijvers gezocht

Schrijf of dicht uw hofjeservaring van u af. De beste gedichten en verhalen worden geplaatst in het jubileumnummer dat in mei 2015 verschijnt. De mooiste inzendingen worden voorzien van een illustratie.

Doe mee en stuur uw bijdrage in voor 1 maart 2015: info@haarlemse-hofjeskrant.nl

Wilgenhoek in Wijnbergshofje

De leerlingen van Dr. H. Bavinckschool (groep 8) en De Wilgenhoek (groep 7) kregen op de tot klassendag omgedoopte vrijdag voor de Open Monumentendagen een historische rondleiding in het Wijnbergshofje.

'Het bestuur van het hofje bestaat uit drie mannen, de regenten, drie vrouwen, de buitenmoeders. Tot 2013 hadden alleen de mannen stemrecht. Voorheen moesten de vrouwen als ze een plannetje voor de bewoners bedachten eerst toestemming van de mannen vragen', vertelde buitenmoeder Karin de Jong.

Wie zorg of ondersteuning nodig heeft, zit goed bij Zorgbalans. Wij zijn er voor u, samen met de mensen om u heen, met vrijwilligers en organisaties in de buurt. Onze mensen luisteren naar wat u belangrijk vindt en helpen u waar dat echt nodig is. Bijvoorbeeld met verpleegkundige zorg thuis, huishoudelijke ondersteuning, revalidatie en begeleiding bij dementie.

Bij Zorgbalans zien we wie u bent en geven we zorg op een persoonlijke manier. Dichtbij, vanuit een klein en betrokken team van professionals.

Op zoek naar zorg, thuis of in de buurt?
Bel 023 - 8 918 918 www.zorgbalans.nl

Zorgbalans Omdat goede zorg heel persoonlijk is

Restaureren moet je leren

'Kleine aannemers kunnen een leermeester delen.'

Monumenten moet je koesteren en dat doe je door ze te onderhouden. Maar hoe leid je ambachtslieden op? Staan er wel nieuwe in de rij? Op dinsdag 4 november was er bij de Historische Vereniging Haarlem grote belangstelling van aannemers, hofjes- en kerkbesturen en docenten voor een avond over 'de toekomst van de restauratie en het leerlingwezen'.

De ervaring van aannemer Pim van Zalingen is dat kennisoverdracht geen geld kost, maar alleen energie oplevert. 'Gemotiveerde jongeren kunnen alles en spuiten ook nooit meer graffiti op je hofje. Als we niet opleiden, dan zijn er over een tijdje in Nederland nog maar drie aannemers die kunnen restaureren. Dat wordt veel te duur. Jullie varen wel bij concurrentie.'

Met 'jullie' worden de opdrachtgevers bedoeld, de regenten van hofjes en kerken. Juist een maatschappelijk-ideële instelling als een hofje kan een voorbeeld stellen, vindt Van Zalingen. Dan moet het wel als voorwaarde stellen dat 10% van de aanneemsom aan leerlingen dient te worden besteed.

Vriend en vijand zijn het erover eens. Het sluiten van de ambachtsschool was een doodsteek. Timmerman Bert Schavemaker is iemand van de oude stempel. Hij moest op zijn dertiende kiezen, investeerde met avondopleidingen in zijn toekomst en is nu als zestiger op het Schoter College actief als herintreder.

Gemotiveerde leerlingen hebben gemotiveerde leermeesters nodig. Bij de Bavokerk gebeurt dat, weet opdrachtgever Tony Jansen. 'Als er werk is, leiden vakmensen vanzelf goede mensen op. Wat is dus het probleem?' Maar de Bavokerk aan de Grote Markt en ook de Kathedrale Basiliek Sint Bavo aan de Leidsevaart zijn uitzonderlijke (status)projecten. Het wordt juist moeilijk bij kleinere opdrachten, weet Wim Eggenkamp, adviseur restauratie.

Leerlingen zijn soms ballast bij snuffelstages. Eén of twee weken meelopen levert weinig op. Ergo: door alleen maar te vegen vergaat ze de zin. Van Zalingen: 'Wellicht kunnen kleine aannemers een leermeester delen. Je kunt leerlingen pas vasthouden als je ze in de ogen kunt kijken.'

Afgesproken is dat de aanwezige leden van hofjes- en kerkbesturen met hun achterban (lees medebestuurders) gaan bespreken of bij het gunnen van werkzaamheden het inrichten van een leerwerkplek een voorwaarde is.

TEKORT AAN AMBACHTSLIEDEN

Haarlemmer schrijft hofjesboeken

Haarlemmer Arno Fafié (69) heeft in de zeven jaar sinds hij als godsdienst- en maatschappijleraar met vervroegd pensioen ging, niet stil gezeten. Eind november kwam zijn tweede hofjesboek uit: 'De Molenpage-stichting, een Hervormd-Luthers hofje sedert 1918'.

Gebooren in de oorlogswinter als zoon van een dominee, groeide Arno op tussen de boeken. 'Mijn vader had een enorme bibliotheek waarin ik als kind met eerbied zat te wroeten.' Luthers waren ze thuis én rood. Vaders grote favoriet was theoloog Willem Banning, die vond dat de christenen de grote wereld in moesten.

Tijdens Arno's studie theologie aan de UvA kreeg hij een baantje als leraar op een basischool. Dat vond hij zo leuk dat hij besloot docent te worden. Zijn eerste boek getiteld 'Schuiling gezocht' gaat over De Lutherhof in Amsterdam. Hij werd ervoor gevraagd omdat zijn hart en hoofd bij de Lutherse kerkgeschiedenis liggen. Arno geeft daar tweejaarlijks een tijdschrift over uit.

In 2009 werd hij gevraagd om voor het jongste en kleinste hofje van Amsterdam de geschiedenis te boekstaven. Arno: 'Er was slechts veertig jaar archief. Maar er stond ook een grote kluis die al decennialang niet open was geweest. Een man is een ochtend bezig geweest om die kluis te kraken. Hij zei: ik geef je een kans van 1 op 10 dat er iets inziet. Het zat mee, de kluis bleek een goudmijn aan notulenboeken.'

Hendrina Molenpage was getrouwd met Jacob Gritters die land bezat met daarop twee houtzaagmolens en arbeiderswoningen, op wat nu het

Museumplein is. Toen de gemeente het Rijksmuseum wilde bouwen, verkocht Jacob het voor maar liefst vierhonderdduizend gulden. Met een deel van die erfenis kocht hij aan de Nicolaas Witsenkade een huis. Omdat Jacob Hervormd was en Hendrina Luthers werd het een Hervormd-Luthers hofje.

> Lutherhof, Amsterdam

Foto: Preciesinbeeld.nl, Annemarie Mast

Keramiek over stadsgrens

Met keramiek doet Carla van Maris uit het hofje Codde en Van Beresteyn hetzelfde als op de piano. Zij componeert en verbeeldt zo haar gevoel. Elk beeld is handwerk, er komt geen mal aan te pas.

Haar hofjeshuis is net een galerie. In elke ruimte, van woonkamer tot slaapkamer en zelfs het kleinste kamertje, staat wel een werk. Maar ook in de hoftuin pronken Van Marissen. Er hangt een reliëf van het familiewapen van Van Beresteyn en twee mezenbollen staan tussen het groen. Haar vrouwenbeelden stonden een maand lang in de Stadsbibliotheek en zullen in het voorjaar te zien zijn in het prachtige Pietershof in Hoorn.

Teylers Hofje

In de bocht van het Spaarne ligt achter een imposante poort het Teylers Hofje dat werd gesticht krachtens het testament van Pieter Teyler van der Hulst. Het hofje is een ontwerp van architect Leendert Viervant, die ook de Ovale Zaal in het Teylers Museum heeft ontworpen. De lage huisjes staan in contrast tot het monumentale hoofdgebouw. Maar het geheel oogt licht en wijs. De regentenkamer behoort tot de top honderd van mooiste historische interieurs van Nederland. Vanaf 2008 onderhoudt en verhuurt woningcorporatie Elan Wonen het Teylers Hofje. Bel voor meer informatie (023) 515 98 59 of kijk op www.elanwonen.nl.

Liever een hofje dan een paleis

Een gesprek tussen twee hofbewoonsters uit het Essenhof, Ineke van Dam en Alice van der Horst. De laatste maakte de fout van haar leven door te verhuizen, zij kon terugkomen en woont nu permanent in het doorgangshuisje.

ALICE: 'Na het overlijden van mijn man kwam ik op straat te staan. Het hofje van Bakenes ging niet door, mijn tekkel Trui mocht niet mee. Toen er een huisje vrijkwam in het Essenhof belde regent Thöne mij en zei: je hebt het hart op de juiste plaats.'

INEKE: 'Als er een huisje vrijkomt, gaan we praten met mensen op de wachtlijst. De criteria zijn: wie past hier en wie heeft urgent hulp nodig? We zeggen er ook bij dat de huisjes enorm gehorig zijn. We houden hier rekening met elkaar.'

ALICE: 'Na zeven jaar kreeg ik een woning toegewezen in Haarlem-Noord, echt een paleisje met een mooi uitzicht en een glazen wintertuin. Maar ik kon er niet wonen. Wat een spijt had ik. Ik besepte daar dat ik hier eigen was, dat hier mijn vrienden woonden. Wat was ik daar eenzaam, ik wilde op handen en voeten terug.'

INEKE: 'Dat jij mocht terugkomen, ligt ook aan jou. Jij past hier helemaal. We zijn ook blij met jou.'

> Alice (rechts) en Ineke in hun hofje

ALICE: 'Daar ben ik ze eeuwig dankbaar voor. Er is hier grote saamhorigheid. Het mag niet zo zijn dat door de verhuurderheffing ons hofje failliet gaat en we een woningbouwcorporatie worden.'

Hofdames op televisie

In maart 2015 zal in het programma Kruispunt van de KRO een documentaire van 25 minuten over het wonen en leven in het Haarlemse hofje Codde en van Beresteyn te zien zijn. In januari worden er onder leiding van initiatiefnemer en regisseur Olaf Koelewijn opnames gemaakt. Koelewijn las zich in met het door de Haarlemse Hofjeskrant gemaakte foto- en verhalenboek 'De dames Codde en van Beresteyn'.

Leuker dan een kroegenbridge

Op zaterdag 27 september vond de tweede Haarlemse Hofjes-bridge plaats. In zeven hofjes werd door 56 paren de hele dag voor een goed doel bridge gespeeld.

Gastvrouwen in het Wijnbergshofje zijn regentes Anna van der Meer en Hanneke van der Heyden, beiden lid van de uit vakvrouwen bestaande Soroptimistclub Haarlem. Hanneke: 'Het leuke is dat de deelnemers zo verschil-

lende hofjes aandoen. Ze vinden dat leuker dan een kroegenbridge.' De opbrengst van € 4000 gaat in zijn geheel naar de opvang van tienermoeders in de regio.

HofjesmoNument 1

In het Frans Loenenhofje schitterde hofbewoonster Ineke van Dam uit het Essenhof in de klucht 'Opstandige Begijntjes', geschreven door Bruiningshofbewoonster Marijke Kots. De hofjeswereld is klein.

Dierenliefde in hofjes

> Diesel en baasje Douwe voor het hofje Guurtje Burret aan de Kampervest; erachter ligt het Essenhof

Voor honden is in liefdadigheidshofjes geen plaats, uitzonderingen daargelaten. Zo mocht een nieuwe bewoonster in hofje Codde en van Beresteyn eind jaren tachtig haar hond wel meenemen onder de voorwaarde dat hij nooit in de tuin zijn behoefte zou doen!

In hofjes beheerd door wooncorporaties wordt minder nauw gekeken. In het Proveniershof hebben meerdere bewoners een kat als metgezel. Honden zijn toch een ander verhaal. Die zijn voor alleenstaanden een stuk bewerkelijker. Opvallend is daarom ook het relatief groot

aantal honden in het Essenhof. Daar 'wonen' er vier: Nan, Gnost, Simba en Toe-bia. Voor een Deense dog zijn de huisjes daar veel te klein. Maar liefst 1 kilogram voer (800 gram brokken en 200 gram vlees) verorbert deze dog genaamd Diesel dagelijks.

Een schat aan talenten

Intussen is ze 80 jaar: dagelijks zit ze achter haar pc en vertaalt ze boeken: van het Engels naar het Nederlands en vanuit het Frans naar het Nederlands. De pc staat achter het raam en ze kijkt uit op de tuin van het hofje. Een mooier en rustiger plekje kun je je niet voorstellen. Haar buurvrouw is lid van een zangkoor en wekelijks oefent zij met haar koor een uiteenlopend repertoire van klassiek tot Soul. En haar buurvrouw heeft trouwens ook een geoefende stem: jaarlijks doet zij mee aan het Senioren Songfestival en daar haalt ze altijd wel een finaleplaats! Naast haar talent voor zang schrijft ze ook gedichtjes en korte verhalen: ze heeft zelfs een boekje uitgegeven.

In datzelfde hofje zijn er meer bewoners die over muzikale talenten beschikken. Marian speelt gitaar en geeft daar ook les in, Toos speelt piano en leert haar kleinkinderen liedjes zingen terwijl zij ze begeleidt op de piano. Haar buurvrouw kan weer goed fotograferen en plaatst de foto's op postkaarten of bedrukt de afbeeldingen op T-shirts. Met een zekere passie en vastberadenheid wordt door een andere bewoonster kleding ingezameld om te recyclen en daarnaast helpt ze buitenlanders bij hun inburgeringscursus.

Een geheel andere vaardigheid werd ingebracht door een nieuwe bewoonster, Dewi. Zij heeft zich verdiept in Oosterse culturen en in het bijzonder in de traditionele Chinese Chi Kung-leer. Letterlijk betekent dit: oefening van de levensenergie. Dewi is een gediplomeerde trainster en wekelijks komen de hofjesbewoonsters bij elkaar om onder haar bezielende leiding oefeningen te doen. Die oefeningen helpen mee om fysiek, mentaal en emotioneel een betere balans te vinden in het leven en om mogelijke blokkades op te heffen. Het levert een hoop positieve energie op, aldus haar pupillen.

Bij navraag treffen we ook in andere hofjes een schat aan getalenteerde bewoonsters aan. Er wordt geacteerd en geregisseerd, er worden quilts gemaakt, er wordt muziek gemaakt, geschilderd en gebeeldhouwd: ja, het hofjesleven is heel inspirerend. De bewoonsters zelf noemen het een kruisbestuiving: ze delen hun hobby's en bezigheden, ze wisselen recepten, patronen en ideeën uit en gaan samen naar theater, museum of film. Ieder heeft zo z'n eigen hobby of liefhebberij en voor de meeste is dat een echte passie geworden. Volgens René Diekstra (psycholoog/auteur) is het hebben en volgen van een passie cruciaal voor je persoonlijke ontwikkeling en je levensgeluk, want zo schrijft hij: passie is een positief intens gevoel, dat je ervaart voor een activiteit die diepgaand betekenisvol is voor jou als persoon.

Dus voor 2015: stroop de mouwen op, gebruik je talenten en vind je passie!

Jesje Vermeulen-Haanappel
regentes en voorzitter van
stichting Haarlemse Hofjes

Fotowandeling door de Vijfhoek *

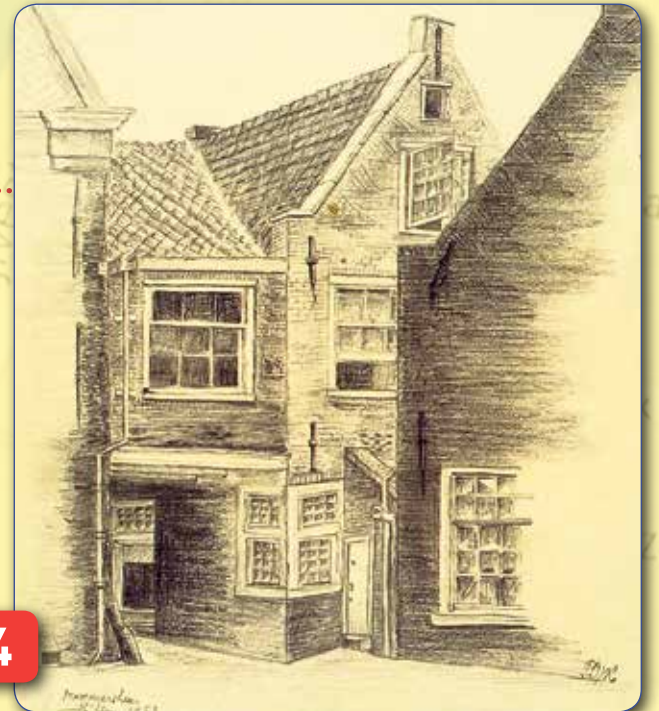
In de Vijfhoek stonden ooit vier vrouwenkloosters, bloeide de textielnijverheid in de 17de eeuw dankzij de opvang van duizenden Vlaamse protestantse vluchtelingen, werd in de Doelstraat Haarlemmer Olie gestookt door de gebroeders Waaning en stond eeuwenlang het Tuchthuis. In de 21ste eeuw is er nog veel historisch moois te bewonderen. Met de Haarlemse Hofjeskrant in de hand komt u door het ganse land.

• Het Proveniershof

Het Sint Michielsklooster was na de Reformatie eigendom geworden van de stad en verbouwd tot huisvesting voor de schutterij, in die tijd 'doelen' genoemd. In 1682 werd het in gebruik genomen als Heerenlogement, en later als Proveniershuis. Dit was een wooncomplex voor meestal alleenstaande, oudere mannen die zich voor een eenmalig bedrag inkochten en vervolgens tot aan hun dood kost en

inwoning kregen. Het was dus geen armenhofje en voor het stadsbestuur zelfs een paradepaardje toen er een chique Franse tuin werd aangelegd. Bijna in de hoek, bij de hoge ramen is een sluitsteen met de afbeelding van een kruisboog van de Schutterij. Helemaal in de hoek hangt nog de bel waarmee de proveniers werden gewaarschuwd dat ze in de grote zaal konden gaan eten.

1. Grote Houtstraat 144

• De kroon op het (smeed)werk

De Vijfhoek ontleent haar naam aan het samenkomen van vijf straten, te weten de Breestraat, Lange Bogaardstraat, Drapenierstraat, Wolstraat en Lange Raamstraat. De laatste drie herinneren, net als de Voldersgracht en Lakenstraat, aan de textielnijverheid van weleer. Er woonden en werkten wevers, spinners, volders, drapeniers, kleermakers en wolopkopers. Maar natuurlijk was er ook plek voor andere handwerkslieden. Uit 1688 stamt een gevelsteen die genoemd is naar de smederij van Gillis Pieterszoon van Tongeren: 'In den Gecroonde Hamer'. Nu worden er al jaren heerlijke gerechten 'gesmeed'.

2. Breestraat, boven restaurant Brick

• Symbolische schilden

De twee schilden op de oostmuur van de Nieuwe Kerk kregen in 2013 een kleurtje. Over het stadswapen schreef Peter Hammann een heel boek getiteld 'Wat voert Haarlem in zijn schild'.

Het verhaal gaat dat een Haarlemse kruisridder van keizer Frederik II een zilveren zwaard en van de patriarch van Jeruzalem een kruis ontving. Als dank voor de inzet van hem en zijn makkers tijdens de Vijfde Kruistocht. De dorre boom is een herinnering aan het kappen van de Haarlemmerhout door de Spanjaarden tijdens het beleg van Haarlem in 1572/73.

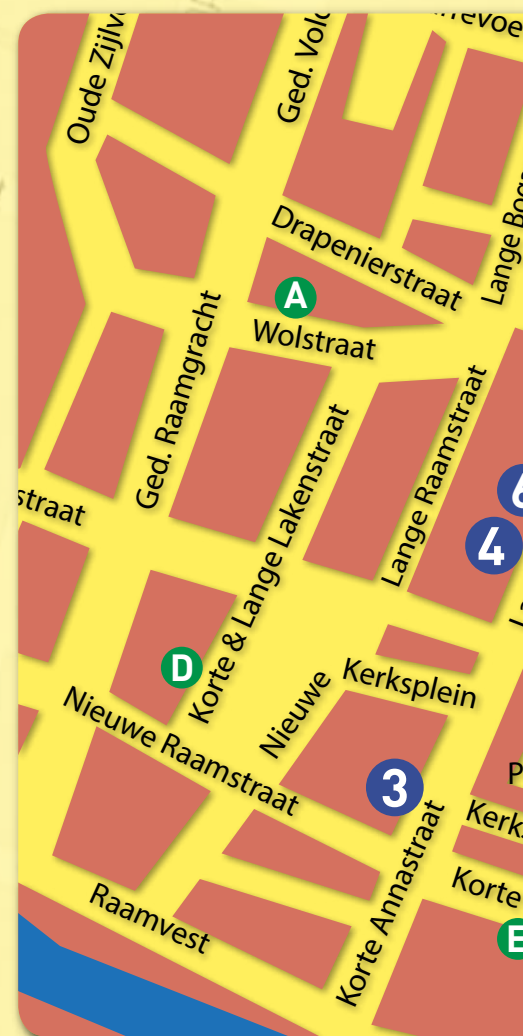
3. Nieuwe Kerk, Nieuwe Kerkplein

* Het idee van een fotowandeling door de Vijfhoek is van Martin Scheringa, De redactie borduurde voort op zijn aantekeningen.

ADRESSEN ADVERTEERDERS:

- A. Schmit Glas in lood, Wolstraat 5, 023 531 45 99
- B. Andriessen Piano's en Vleugels, Botermarkt 18, 023 532 2922
- C. Verse Frieten, Grote Houtstraat 150, 023 - 531 86 89
- D. Smederij J.N. Spierdijk, Korte Lakenstraat 10-12, 023 5311795
- E. Joost, Hair and Beauty, Korte Houtstraat 20zw, 023 532 6722

De Vijfhoek heeft toch vier hofjes?
Jawel! Het Wijnbergshofje gelegen aan de Barvevoetestraat is alleen open tijdens de Monumentendagen.

ANDRIESSEN PIANO'S - VLEUGELS

ANDRIESSEN PIANO'S - VLEUGELS BY
INKOOP - VERKOOP - VERHUUR - REPARATIE
RESTAURATIE - STEMMEN - TAXATIE
BOTERMARKT 18 - 2011 XM HAARLEM
TEL. 023-5322922 - FAX 023-5420738
E-MAIL: INFO@ANDRIESSENPIANO.NL
WEBSITE: WWW.ANDRIESSENPIANO.NL

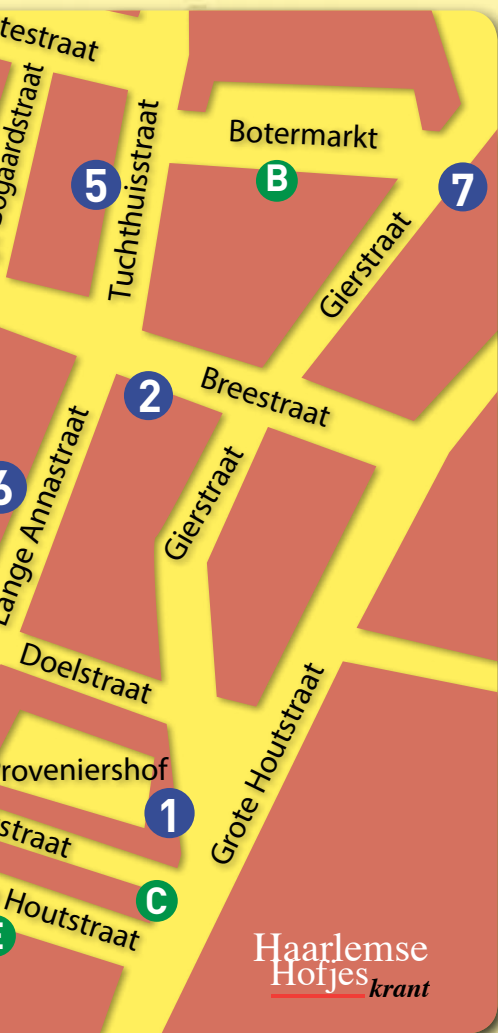

4. Lange Annastraat 40

• Hofje Guurtje de Waal

Het hofje in de Lange Annastraat werd in 1616 gesticht door Guertie Jansdochter de Wael, de dochter van een lakenhandelaar. Guurtje liet het hofje, dat bedoeld was voor gereformeerde weduwen, bouwen op het erf van haar eigen

woning. De eerste twaalf jaar was zij zelf regent. Haar achterneef en latere regent Jan de Waal liet het hofje in 1661 vergroten van zes tot acht kamers. Ook liet hij een monumentale toegangspoort bouwen.

• Brouwershofje

De brouwers hadden het hofje, dat de naam van hun schutspatroon Sint Maarten kreeg, bestemd voor hun dienstmeiden. Tien jaar nadat het hofje in 1576 door de grote stadsbrand was verwoest, herrees het

weer uit de as. Eigenaar sinds 1811 was de stad Haarlem. Rond 1980 kwam het hofje in handen van woningbouwvereniging Sint Bavo, tegen de wens van de stichters in. De sociale huurwoningen in de Tuchthuisstraat zijn nu van Ymere.

5. Tuchthuisstraat 8

6. Familiewapen De Waal

• De duivel 'n kopje kleiner?

Boven de entree van het hofje Guurtje de Waal hangt het familie-wapen: twee leeuwen die hun kop hebben verloren. Het verhaal erachter is nog steeds een raadsel.

Eén versie is dat de leeuw symbool staat voor de duivel. Als hij een kopje kleiner is gemaakt, wil dat zeggen dat de plek die betreden wordt zuiver christelijk is.

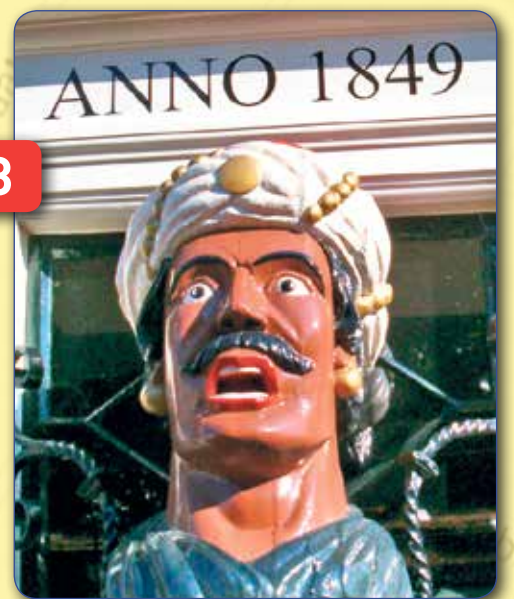

7. Gierstraat 3

• Klein Duimpje en de reus

De wonderlijke architectonische combinatie werd ooit in een Duitse krant 'Oud Holland onder New York' genoemd. Drogisterij Van der Pigge bleef

zitten waar ze zat. Vergaapt u zich binnen aan het interieur en neem een zakje hofjesthee mee, overigens een idee van de Haarlemse Hofjeskrant!

**GLAS IN LOOD
ATELIER SCHMIT**

**VOOR RESTAURATIE
EN UITVOERING**

Wolstraat 5, Haarlem • 023 531 45 99
info@glasinlood.com
www.glasinlood.com

VERSE FRIETEN
SMAAKSENSATIE

PROBEER OOK 'NS ONZE
HUISGEMAAKTE SNACKS

DE SMAAK VAN WILLEN

GROTE HOUTSTRAAT 150
023 - 531 86 89
WWW.VERSEFRIETEN.NL

SMEDERIJ
J.N. Spierdijk

Korte Lakenstraat 10-12
Haarlem • 023 5311795
jspier@xs4all.nl

JOOST
HAIR
AND
BEAUTY

Korte Houtstraat 20zw
Haarlem
023 - 532 6722
www.joosthairandbeauty.nl

De binnenmoeder

Het paste beter bij haar stand om per koets te reizen, maar Catharina Hodshon loopt liever, zeker op een lenteochtend als deze. Zo kan ze, op weg naar het lieflijke Wijnbergshofje, de stad zien ontwaken.

De bedrijvigheid op het Spaarne, het zingen van de sjouwers en de schippers. Ze heeft toch niet meer de leeftijd waarop er naar haar geroepen wordt. Nooit gehad ook, eigenlijk. 'Jij bent geen meisje om naar te fluiten, maar een meisje om beleefd de hand te vragen', had haar pleegmoeder gezegd. Alleen had niemand dat ooit gedaan.

Ook niet één van de strijders die gewond waren geraakt bij de slag bij Castricum na de invasie van de Russen en de Engelsen. Per schip waren de gewonden naar Haarlem vervoerd, ze had ze over het Spaarne zien varen. Schepen vol. En wat doe je dan als je een huis hebt met 42 kamers? Je doet de deur open. Je kunt toch maar in één kamer tegelijk zijn.

Ze was toen nog geen binnenmoeder en had dus alle tijd om te helpen met het verzorgen van de mannen. De hospikken hadden eerst nog tegen gesputterd: 'Maar juffrouw Hodshon, dat geeft toch geen pas?' Ja ja, en het geeft zeker wel pas om zo'n jongen dood te laten bloeden op mijn marmeren vloer?

Ze waren altijd zeer correct en hoffelijk tegen haar geweest, de mannen. Niks ruw volk. Maar ja, dus ook te voorkomend om haar naar de hand te vragen. Waren 42 kamers te veel? Of vonden ze haar gewoonweg te oud? Ze was toen nog maar 30 jaar oud. Te oud om te trouwen misschien, maar zo jong nog als ze nu terugdenkt aan het jaar 1799. En nu wordt zij die nooit moeder werd 'moeder' genoemd door vrouwen die ouder zijn dan zijzelf. De officiële titel is natuurlijk 'opzichteres', maar de bewoonsters noemen haar liever 'binnenmoeder'.

Als ze het Spaarne is overgestoken kijkt ze even naar links, naar het imposante museum dat is gebouwd uit de nalatenschap van Pieter Teyler, een kennis van

wijlen haar vader. In de eerste jaren van haar regentschap zag ze koning Lodewijk hier nog wel eens lopen, hij was dol op het museum.

Zij ook, maar ze loopt recht door, door de Lange Veerstraat en langs de kerk in de Frankestraat, waar ze vroeger met haar vader naartoe ging. Het is vrijdag vandaag en op vrijdag schrijft ze haar wekelijkse rapport.

Het was een vriendelijke man, koning Lodewijk. Onverwacht bescheiden voor een Fransoos. Zij kende hem natuurlijk, maar hij haar ook. Hij was op dat moment de enige inwoner van de stad wiens huis groter was dan het hare. 'Keetjes' huis telde 42 kamers, Welgelegen een stuk of wat meer. En welgelegen was het, met uitzicht op De Hout. Maar Cornelia wilde voor geen goud met hem ruilen: het Spaarne, de waag en het museum van Pieter Teyler waren haar zo geliefd en vertrouwd. Elke morgen en elke avond stonden ze daar, net als de toren van Bakenes en Jan met de hoge schouders, op wacht. Ze waakten over haar, als plaatsvervangers van de broers en vader die ze verloren had: Jacob, Albertus en Albert.

Nu waren alleen Isaac en zijzelf nog over. Het grijs trekt al door haar wenkbrauwen. 'Zwaluwtjes' noemde vader ze. Als twee zwaluwvleugels tegen een witte lucht, zo vielen ze op in haar smalle blanke gezichtje. Bijna 60 is ze nu, niemand strijkt meer over de opvallende boogjes boven haar ogen, niemand

noemt haar meer Keetje.

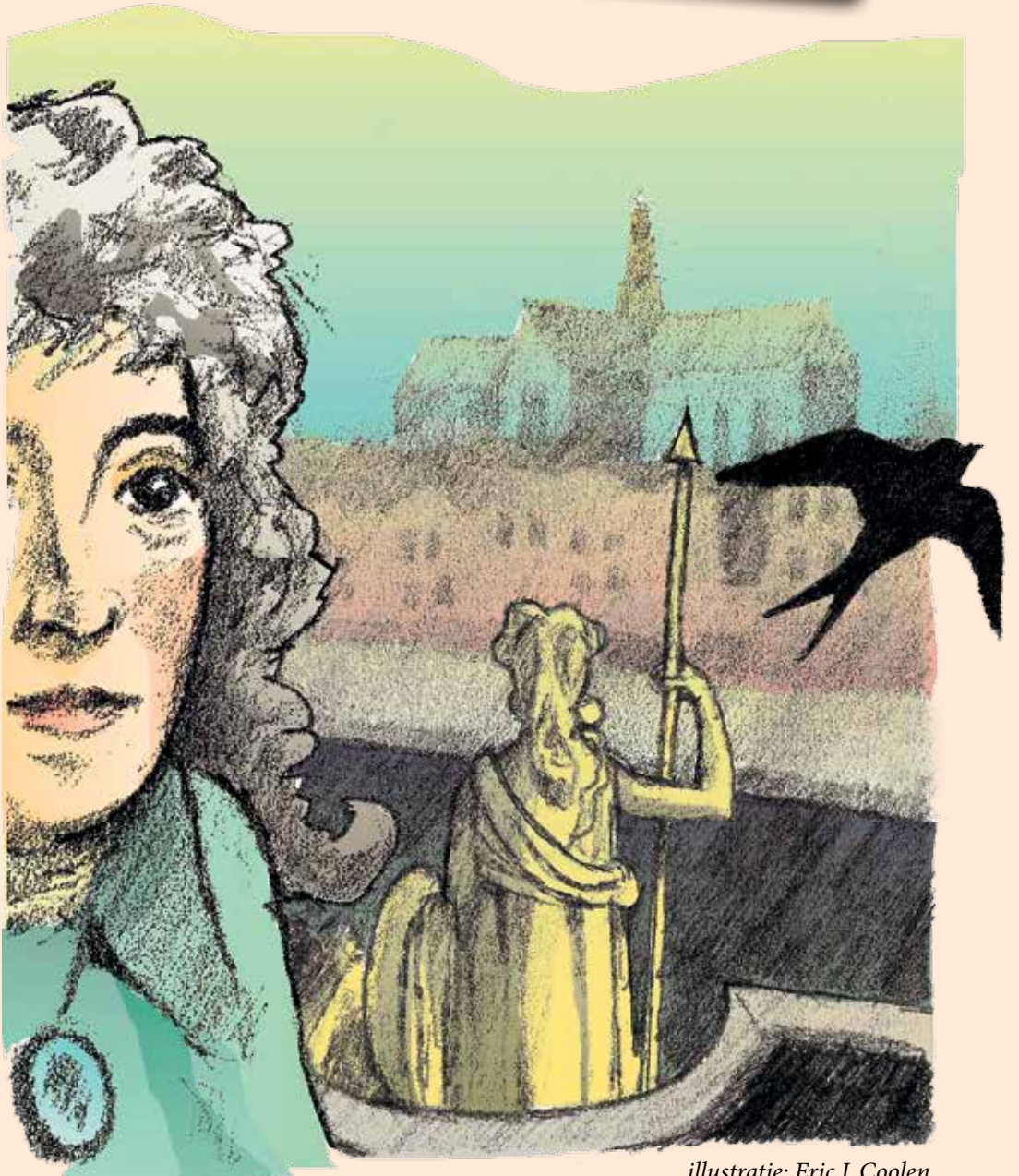
Ze passeert de Botermarkt, waar winkeliers druk bezig zijn hun waren uit te stallen. Bij de bakker koopt ze negen broden en met de nog warme, geurige broden en loopt ze de Barvoetestraat in, op weg naar 'haar' hofje.

De bewoonsters krijgen natuurlijk hun jaarlijkse prelude, maar Cornelia verwent hen graag met iets extra's: een verse vette haring op z'n tijd, een glimmend appeltje of, zoals nu, een brood met knapperige korst. Trijn zit op een bankje, een omslagdoek stevig om zich heen geslagen, maar

met haar neus naar de zon gedraaid. Moeizaam staat ze op als ze de binnenmoeder door de poort ziet komen. Liesbeth en Aaf kijken op van het gesprek dat ze aan het voeren waren bij de pomp en kijken glimlachend naar haar op.

Ze heeft thuis dan misschien 42 ruime kamers, maar hier, bij deze bescheiden huisjes, voelt ze zich toch het prettigst. Ze wordt gezien. Het is misschien niet haar stand, maar het zijn wel haar vrouwen.

Tekst: Kim Bergshoeff
www.kimindepen.nl

illustratie: Eric J. Coolen

Klassendag in Wijnbergshofje

..... Historische rondleiding door

regentessen Marry Cramer & Karin de Jong

Stichting Haarlem Hofjes jubileert

Onder het motto 'Hofjes zijn terug van nooit weggeweest' vierde het bestuur van de Stichting Haarlemse Hofjes samen met een kleine tweehonderd bewoonsters zondag 23 november het 40-jarig jubileum.

Oud-bestuurslid Rike Ruiter: 'Belangrijkste reden om gezamenlijk de overheid tegemoet te treden, was de fikse achterstand in onderhoud.' Voorzitter Iesje Vermeulen: 'De stichting komt op voor de belangen van de hofjes en die hebben als doelstellingen: woongelegenheden bieden aan alleenstaande ouderen (veelal vrouwen) en zorgen voor de instandhouding van dit historisch erfgoed.'

De Hofjeskrant maakte van het feest een film te zien op www.023tvonline.nl en www.haarlemse-hofjeskrant.nl en schreef onderstaande tekst.

*allen voor 1 en 1 voor allen
hofjes zijn oud maar niet vervallen*

*toeristische trekpleister nr. 1
hofjes met tuinen en huisjes eromheen*

*monumenten bestuurd door regenten
krenten in de pap voor een stad zonder centen*

*participatiesamenleving avant la lettre
huisvesting en vangnet voor een paar honderd vrouwen*

*gebouwen met tuinen die ze nooit zó meer bouwen
historisch erfgoed dat we nog lang moeten houden*

Circus Request of serieuze kwestie..?

Te midden van een groepje in 18de-eeuwse kledij rondlopende bewoonsters van hofje In den Groenen Tuin en een paar duizend bezoekers van de Pieckparade zong troubadour Freddie Kuiper de hele middag haar lied 'Geen verweer'. De Haarlemse stak seksueel misbruikte vrouwen een hart onder

de riem. Kuiper: 'Ik snap wel dat het een feestje moet worden om mensen op de been te krijgen, maar het werkelijke verhaal raakt op de achtergrond.'

John van der Wal maakte een filmpje, dat te zien is op: www.023tvonline.nl en www.haarlemse-hofjeskrant.nl

3de Prijsvraag Pijnacker Hordijk

Door de eeuwen heen zijn de hofjes nauwelijks veranderd. Toch is herkenning niet altijd even gemakkelijk. Dit is alweer de derde in de serie prijsvragen over de hofjesfoto's van Willem Pijnacker Hordijk.

De vraag is eenvoudig: welk hofje is volgens u hier in beeld? De winnaar, degene met het goede en meest originele antwoord, krijgt een mooie print van de foto. De winnaar van de tweede prijsvraag is Hans Engelse uit Weiteveen (Drenthe): 'Als buitendienst ambtenaar van de gemeente Haarlem eind jaren 60 kwam ik regelmatig in de hofjes. Ten opzichte van toen is het woonklimaat

sterk verbeterd.' Stuur uw reactie naar info@haarlemse-hofjeskrant.nl

...een waargebeurd verhaal

tekst: Willem Brand.
tekeningen: Alex van Koten.

HofjesmoNument 2

Oud-Haarlemmer Ben Hilders uit Uden werkte bij Spaarnestad onder Jan Bomans, de broer van Godfried. Zijn vrouw Jos en hij worden op Open Monumenten-zaterdag ontvangen door het voltallige bestuur van Noblet & Staats, inclusief de nieuwe regent Lucas Boreel.

Volg de Haarlemse Hofjeskrant op Facebook!

Voor het laatste nieuws en de laatste filmpjes!

www.facebook.com/HaarlemseHofjeskrant

Fotoclub Haarlem aan de slag

Fotoclub Haarlem gaat voor het jubileum-nummer van de Haarlemse Hofjeskrant een reportage maken van het dagelijkse leven in twee hofjes: het Hofje van Bakenes en het Johan Enschedé Hofje.

De fotoclub hoopt dat de reportage een feestje wordt. Dat hoopt de redactie natuurlijk ook! Als voorproefje: het kerstdiner in de regentenkamer van het Hofje van Bakenes.

> foto Dorte Hopmans

Breien voor een goed doel

Breien voor een goed doel, doet Tine Buss – ruim twintig jaar bewoonster van het Essenhof – graag en goed.

Zij deed het voor weeshuizen in Oost-Europa en acht maanden lang – na een vraag van kleindochter Anniek – voor Serious Request. Ze breide meer dan zestig wintersjaals. Anniek verkocht ze op de Santpoortse kerstmarkt. Tine: 'Ik doe alles belangeloos. Als je er geld voor gaat vragen, dan móet je het doen en dat wil ik niet.' Overigens betaalde Tine alle wol zelf, het kostte twee bollen wol per sjaal.

Hofjeslied als kerstsurprise

Het was voor de regenten en hun vrouwen een verrassing van jewelste: een heus hofjeslied dat tijdens de kerstborrel op 18 december het licht zag.

Renske Straatsma, altijd in voor een 'leuk dingetje', kwam met het idee. Een groepje bewoonsters ging bij elkaar zitten en voorzag troubadour Fredie Kuiper van historisch materiaal. Daar maakte Fredie, zoals alleen zij dat kan, een mooi lied van.

Na de traditionele speech van regent Jan Willemink, die terugblikte op 2014, nam bewoonster Fien het woord. Is Kerstmis nog wel van deze

Zicht op de gevelsteen

Onlangs werd de zoveelste loot aan de immer groeiende boom van Haarlemse gevelstenen onthuld. De afbeelding van een schilder van wie slechts één werk bewaard is gebleven. Maar dat hangt dan wel in het Rijksmuseum. Vanwege zijn humanistische denkbelden, vrije gedrag en aanstootgevende kunst werd hij op bevel van het stadsbestuur bijna doodgemarteld. Symbool daarvan is de gebroken kwast. Ook te zien is het wapen van de Engelse koning Karel I, die ervoor zorgde dat hij gratie kreeg en hem naar Engeland haalde.

Aanwijzing: De straat waar deze door Eric J. Coolen getekende gevelsteen hangt, lijkt niet alleen voor de hand te liggen. Mail uw oplossing o.v.v. 'prijsvraag HHK 24' naar: info@haarlemse-hofjeskrant.nl

Oplossing HHK 23: 'Jonas en de walvis' zwemmen vanzelfsprekend aan het Spaarne en wel op nummer 35. Winnaar van een VVV-bon van € 15 is Truus Melchior.

= HofjesmoNument 3 =

Wie zaten daar toch in de regentenkamer van De Bakeneskerkamer op Open Monumentenzondag? Dat was het bestuur van het Heilig Kerstmisgilde, de jaarlijkse vergadering stond nu eenmaal gepland. De zes regentenkragen werden geleverd door hofjesregent Job Thöne, ter verhoging van de kijkvreugde.

tijd?, vroeg ze zich af. Haar antwoord: 'Met Kerstmis is niks mis, wel is er veel ellende in de wereld.' Haar boodschap: Steek elkaar de helpende hand toe. Samen zingen vergroot sowieso de saamhorigheid.

De reactie van Jan Willemink: 'Dit bewijst maar weer dat we in 2016 samen een mooi feestje kunnen bouwen.'

In 2016 bestaat het hofje, gesticht door Trijntje Amen, 400 jaar.

John van der Wal maakte een filmpje, dat te zien is op: www.023tvonline.nl en www.haarlemse-hofjeskrant.nl

Muijs

Blue Square tassen
reistas, en cross-over.

Leverbaar in
diverse kleuren.

Blue Square
reistas
Leverbaar in
diverse kleuren.

Documententas
van Giorgio Fedon

Open: ma. t/m vr. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 10.00 - 17.00 uur
Gedempte Oude Gracht 108
Haarlem, Tel: 023 5315513
www.muyskantoor.nl

C. den Hollander b.v.
Onderhoudscombinatie
Haarlem (023) 5356812

SCHALKWIJKERSTRAAT 29 - 2033 JC - FAX: (023) 5352800

Nieuwenhuizen bv
BOUWBEDRIJF

- Verzorging aanvraag
- Nieuwbouw
- Verbouw
- Aanbouw
- Renovatiebouw
- Dakkapellen
- Badkamers
- Openhaarden

Lijnbaan 34 -36 - Heemskerk - Tel.0251-235 996
www.bouwbedrijfnieuwenhuizen.nl

Haarlemse Hofjeskrant

GRATIS
meenemen!

Gratis in Haarlem af te halen: alle vestigingen van DEKAMARKT en DEKATUIN op de Vlaamseweg, VOMAR (Schalkwijk, Haarlem-Zuid en Paul Krugerstraat) en de AH-vestigingen op het Marsmanplein, Soendaplein, Raaks en Schalkwijk. PLUS Supermarkt en de Coop Compact in Haarlem-Noord. Verder VVV-stadhuis, het Noord-Hollands archief, Van der Pigge, Muys Kantoor & Kado, en de bibliotheken in Centrum, Schalkwijk, Oost en Noord. Verder bij zorgcentra, o.a. Reinaldahuis, Schalkweide en Schoterhof.

In Heemstede bij VOMAR, AH, SPAR, PRIMERA De Pijp en boekhandel Blokker. In Bloemendaal bij Papyrus, de bibliotheek en boekhandel Bloemendaal.

Reacties: info@haarlemse-hofjeskrant.nl
Website: www.haarlemse-hofjeskrant.nl

De Haarlemse Hofjeskrant kwam mede tot stand dankzij financiële steun van het bestuur van de hofjes Codde & Van Beresteyn en In den Groenen Tuyn en diverse fondsen.

Oplage: 10.000
Redactie: Willem Brand
Vormgeving: Kees Reniers

HHK 25 verschijnt in mei 2015.